

Wie het kleine niet eert...

WIE MINIATUURBOUWER GERARD KLEIN HOFMEIJER EN ZIJN PARTNER PIEN SPIJKERS VRAAGT OM EEN KLEINE REPLICA VAN ZIJN OF HAAR MONUMENTALE HUIS TE MAKEN MOET WELISWAAR WAT GEDULD OEFENEN, MAAR DAN KÓMT ER OOK IETS OP TAFEL, ZÓ CREATIEF, ZÓ VERFIJND EN ZÓ NAUWKEURIG, DAT HET BIJNA SCIENCE FICTION LIJKT. STEEDS VAKER GEVEN HUIZENBEZITTERS GERARD OPDRACHT OM HUN WONING IN MINIATUUR TE VEREEUWIGEN. WAT ALS HOBBY VAN DEZE WETENSCHAPPELIJKE FOSSIELENONDERZOEKER BEGON, IS THANS ZIJN VAK, ZIJN OBSESSIE EIGENLIJK, MAAR TEVENS ZIJN BROODWINNING.

Natuurlijk modelbouw en miniaturbouw bestaan al lang. In het Frans Halsmuseum, in Haarlem, staan eeuwenoude, prachtige poppenhuizen. In Groot Brittannië en Amerika zijn al eeuwen miniaturbouwers actief en hun creaties staan in musea als het Poppenhuis- en Speelgoedmuseum in Washington (USA). Ware kunstenaars zijn bijvoorbeeld ook Bruno en Patricia Herbillon in Frankrijk, die een originele commode uit het museum Van Loon in Amsterdam exact nabouwden, in het formaat 7,5 x 12 x 6 cm, met hetzelfde, zeer ingewikkelde hout-inlegwerk. Monnikenwerk, maar van een wonderbaarlijke schoonheid. Maar dat is allemaal nog niks in vergelijking met wat Gerard Klein Hofmeijer uithaalt met zijn miniaturen van monumentale huizen in Nederland en België en straks wellicht in het verre buitenland. Z'n eerste echte, grote opdracht was om de schitterende Alblasserwaard-boerderij 'De Rozenhof' in miniatuur te bouwen. Alles exact op schaal (toen nog 1 : 87) en in verhouding. Met kozijntjes, waarin diepte valt waar te nemen en metselstenen met de specifieke schaduwwerking van uniek voegwerk. Met deuren, geëts uit messing. Met dakbedekking van riet en pannen in precies de goede kleur.

PROFESSIONEEL FOTOGRAFE

Er komt bij zo'n project wel iets kijken. Levenspartner Pien Spijker is bouwkundige van beroep en zij zet de bouwkundige dimensies op tekening, of kopieert deze van de oorspronkelijke bouwtekening. Dit alles tot op de tiende millimeter en met hulp van het bouwkundig tekenprogramma 'Autocad'. Daarnaast heeft Pien zich de laatste jaren ontwikkeld tot professioneel fotografe en zij legt zo'n project vanuit alle hoeken en uit alle standen vast. Dan pas kan Gerard aan het werk. Met loep, microscoop, pincet, uiterst kleine tangetjes en soldeerboutjes, schaar-tjes, potloodjes, troffel-tjes, mesjes en slijpsteentjes en boortolletjes van kabouterformaat. Zo groeit een exacte miniatuur van iemands trotse herenhuis, de met noeste arbeid verworven winkel, het familie-kasteel of zo'n specifieke Gelderse T-boerderij.

Gerard Klein Hofmeijer is autodidact op miniatuur gebied, maar inmiddels wél een autoriteit. In dit vak heeft hij alles zichzelf geleerd. Is hij met schade en schande wijs geworden, zoals dat in de volksmond heet. Want een metselstenen muur van hem, die eruit zou zien als gefotograféerd muurtje, dat kán natuurlijk niet. En dakpannen in de foute kleur blauw? Ook not done! Net zomin als iets afwijkende nokvorsten. Gerard belt dan net zolang met de oude dakpannenfabriek tot hij de goede kleur- en kwaliteitscodes heeft. 'Ik ben een enorme perfectionist', zegt hij, op enigszins berustende toon. Dat is in de miniaturbouw ook zijn grote kracht.

UNIVERSITAIR GESCHOOLD

Een vreemde confrontatie is het eigenlijk: een volkomen 'blanco' Monumentaal-reporter, die 'even' langs komt voor een reportage over miniaturbouw en dan tot zijn verbazing wordt geconfronteerd met een doctor in de paleontologie (een onderdeel van het brede spectrum van aardwetenschappen). Universitair geschoold, gepromoveerd op een vijftien jaar durend wetenschappelijk fossielenonderzoek op Sardinië en vervolgens de faculteit uitgebonjourd op een wijze die Willem Frederik Hermans, over de academische wereld, destijds zo indringend beschreef in zijn geruchtmakend hekelproza uit 1975. Namelijk in het beroemde boek: 'Onder Professoren', dat thans algemeen als literair meesterwerk wordt erkend.

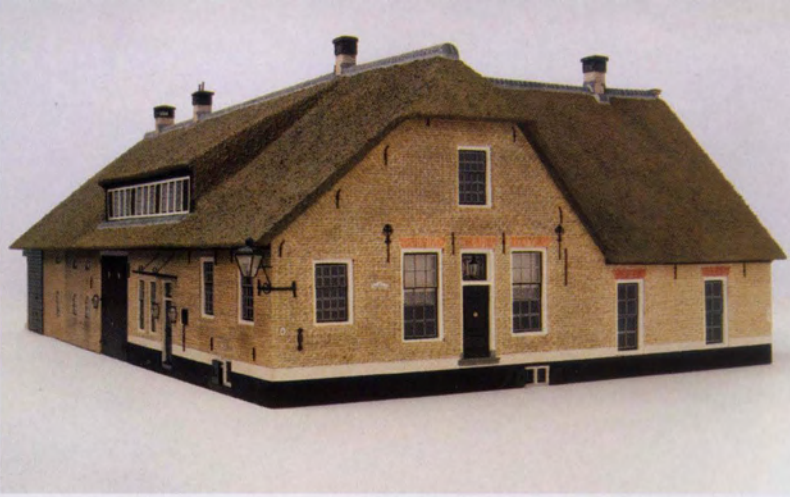
'Ik was aangeslagen, kapot. Na zo'n lange tijd wetenschappelijk werk. Hoe kon dat? Zo ineens, een soort levenswerk. Over en uit! Onvoorstelbaar. Uit een soort combinatie van tijdverdrijf en zelftherapie bouwde ik toen een miniatuur van mijn broers' boerderij en vrijwel iedereen reageerde niet alleen spontaan, maar ook verrassend oprecht enthousiast. 'Daar moet je mee doorgaan, dat is uniek!', hoorde ik almaar. Er was toen een miniaturbouwer in ons land actief, die modellen vervaardigde van grote gebouwen, van theaters en stadhuizen bijvoorbeeld. Daar heb ik eerst m'n oor te luister gelegd. Hij heeft me voorgelicht, geadviseerd en min of meer op weg geholpen.'

Gerard Klein Hofmeijer en zijn partner Pien Spijkers vormen een perfect team: Pien verzorgt het voorbereidende werk voor de miniaturen, waaronder de tekeningen, en Gerard bouwt ze.

Gerards eerste grote opdracht was de monumentale hoeve 'De Rozenhof' in de Alblasterwaard.

De Rozenhof in miniatuur. Tegenwoordig zou Gerard een dergelijk miniatuur in zijn eigen omgeving plaatsen, waardoor het nog realistischer lijkt.

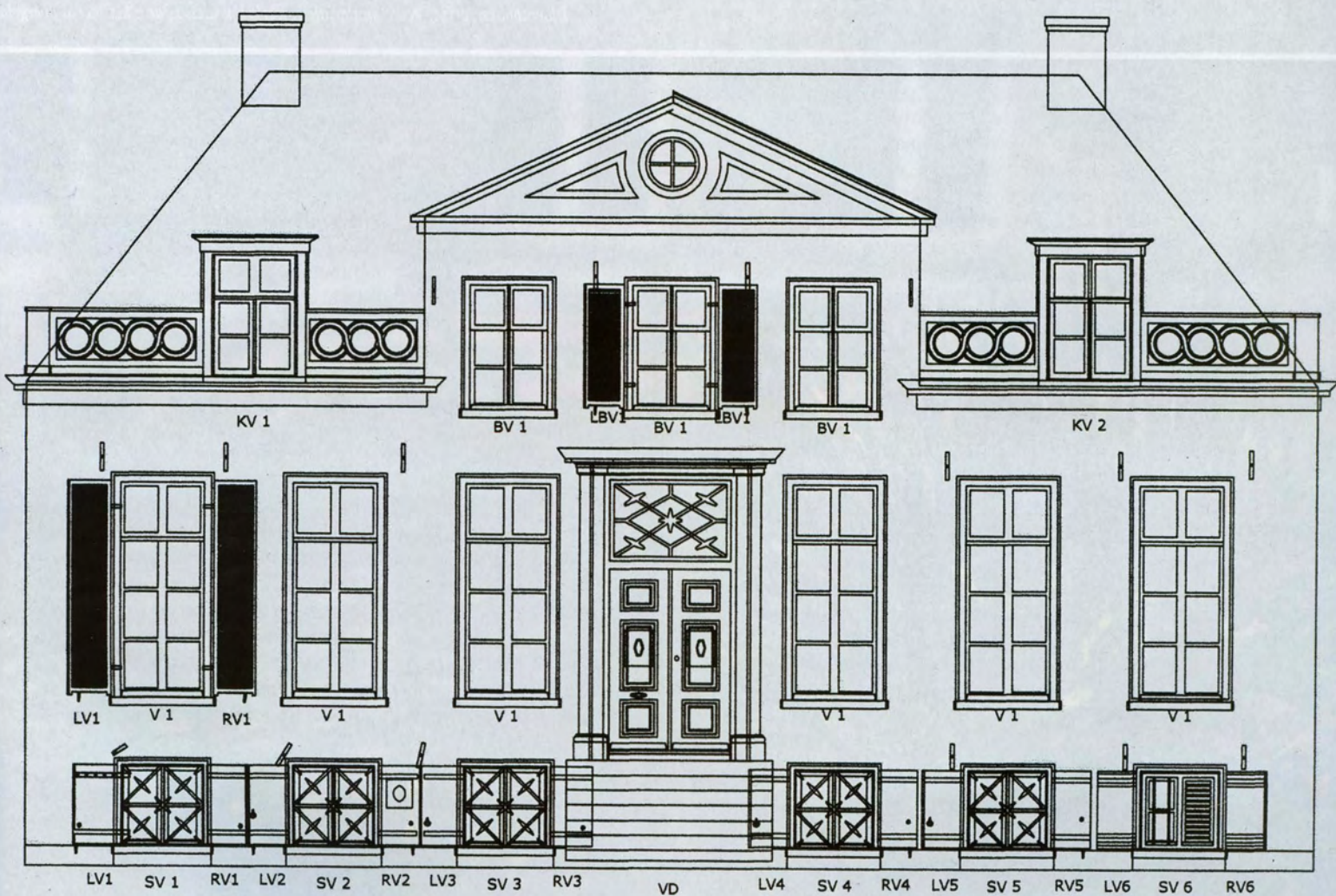
Een miniatuur van de gevel van 'De Kokkerie', een prachtige, antieke winkel in potten en pannen, in de oude binnenstad van Gouda.

Het is dat de ware grootte herkenbaar wordt door het potlood, anders zou je zweren dat het een echt uithangbord was.

Huize Vreeden Hoef', in al zijn monumentale schoonheid, in het echt.

De bouwtekening die Pien Spijkers heeft vervaardigd van Vreeden Hoef' vormt, samen met onder meer een uitgebreide serie foto's, de basis voor Gerards' bouwproject'.

Bloempotten, grint, 'echte' materialen, werkelijk niets is aan het toeval overgelaten.

Een realistisch ogende miniatuurtuin van de hand van Hans Brinkerink maakt het werk van Gerard Klein Hofmeijer helemaal af.

'Vervolgens ben ik alles zelf gaan uitvinden: hoe je muren construeert, metselstenen op natuurgetrouwe manier reproduceert en dakpannen, hoe je schoorstenen opbouwt en vensters en kozijnen maakt, zodanig dat ze méér uitstralen dan zo maar een platte tekening. Alles moest perspectivisch en dimensionaal tot op de millimeter kloppen, van het lantaartje bij de voordeur, het van ijzeren gietwerk voorzien balkon, de antieke voordeur en de sponningen, tot het windvaantje op het dak toe. Het feit dat Pien bouwkundig tekenaar is was een enorm voordeel en dat heeft me geweldig geholpen. Ze is een echte kunstenares op de computer en bovendien een begaafd fotografe. Toen besloten we om een eigen "bedrijfje" te starten en daarbij kreeg ik van diverse zijden, zelfs van de overheid, goede hulp. Twee jaar na dat eerste miniaturboerderijtje van m'n broer, kreeg ik m'n eerste grote opdracht: de boerderij 'De Rozenhof' in de Alblasserwaard. De eigenaresse riep slechts: "Okay, ik weet nu wat het gaat kosten. Ik heb vertrouwen in je en je gaat je gang maar!" Ik ben haar nog steeds dankbaar.'

LYRISCH

'Daarna kwamen er veel meer opdrachten, zoals een miniatuur van 'De Kokkerie', een prachtige, antieke winkel in potten en pannen, in de oude binnenstad van Gouda. In 2003 heeft de winkelgevel de stadsprijs gewonnen voor de best gerestaureerde gevel in de kaas- en kaarsenstad. Men was gelukkig ook lyrisch over mijn miniatuur. Ik heb een heerlijke miniatuur mogen bouwen van een landhuis in het Belgische Longchamps. Van Amsterdamse grachtenpanden, van het schitterende landhuis Eikendrift in het Gooi. Veel mensen met een kostbaar en kostelijk huis willen – gelukkig – een echt handgemaakt, waardevol miniatuur van hun, eh... zeg maar 'bouwkundig erfgoed'.

Gerard Klein Hofmeijer bouwt nu op zijn eigen schaal, 1 : 80. Zijn werkwijze is omslachtig, zeer tijdrovend en... even creatief en artistiek, als consciëntieus. Z'n miniaturen vergen maanden (hand) werk. Het begint met het bekijken van een bouwkundig project, waarna er offerte wordt gemaakt. Gaat de aspirant opdrachtgever akkoord, worden er opnamen gemaakt en dan begint tegelijkertijd het tekenwerk van Pien. Dan worden de tekeningen op de computer gemaakt, met de exacte dimensies voor de kozijnen, deuren, ramen, balkons, dakkapellen, dakgoten, regenpijpen (voor gewone mensen heten die weliswaar zo, maar in de bouwkundige wereld staan ze bekend als... hemelwaterafvoer!), te veel om op te noemen. Die onderdelen worden dan in messing geëst, in een gespecialiseerde Belgische fabriek, die ook voor Philips werkt (printplaten en andere elektronische circuits e.d.). Dat proces duurt een week of zes. De 'bouwkundige materialen' van messing worden geleverd in diktes van 0,1 millimeter, 0,2, 0,3, of 0,4 mm. Meestal worden enkele lagen deels over elkaar gelijmd, waardoor een driedimensionaal effect wordt gecreëerd, zoals we dat ook ervaren als we naar een raampartij van een mooi huis kijken.

MICROSCOOP

Lantaarns ter grootte van speldenknoppen, windvaantjes van messing met de afmetingen van een halve paperclip, maar dan veel dunner. Het is bijna te gek voor woorden. Het is hypergeconcentreerd werk, vooral als er onder de microscoop met scalpel en pincet moet worden gewerkt. Klein Hofmeijer: 'Dan komt Pien binnen met de vraag "wil je koffie?" en dan maak ik, in m'n concentratie, gewoon een uitschieter van schrik. Dan kan ik soms weer helemaal opnieuw beginnen!' Als Gerard aan het werk is, leidt hij een geïsoleerd bestaan...

Ik vraag om vergelijkende foto's van de originele panden en Gerards miniaturen. Hij lacht even en zegt: 'Dat was een paar jaar geleden nog een gevoelig punt bij mij. Als je namelijk een foto van een mooi huis bekijkt, dan neem je tegelijkertijd de omgeving waar. De aankleding, zoals de tuin met bloemen en heesters, een vijver, de bomen eromheen, de oprijlaan, noem maar op. En mijn miniatuur stond dan in een soort "kale ruimte". Dat gaf op representa-

Met light emitting diodes (LED's) zijn allerlei realistisch ogende lichteffecten bereikbaar, zowel binnen als buitenshuis.

tieve foto's een vertekend beeld. Maar daarin is verandering gekomen. M'n vriend Hans Brinkerink van 'Vista Natura' in Baarn is me te hulp geschoten. Hij is preparateur van fossielen en maakt dieren voor natuurhistorische musea. Hij heeft bijvoorbeeld het skelet van een reusachtige olifantstier in Rotterdam, geconserveerd en in elkaar gezet. Ooit was hij ook de hovenier van Paleis Soestdijk. Nou, Hans Brinkerink "bouwt" nu bijvoorbeeld bomen bij m'n miniaturen. Hij kan exacte kopieën van de tuinen aanleggen. En van de vijvers, desgewenst met "echte" planten en Japanse Koi-karpers erin. Dat maakt de zaak nog veel aantrekkelijker en menigeen kan nu inderdaad dikwijls op foto's het verschil niet zien tussen het oorspronkelijke gebouw en mijn miniatuur. Een ander nieuw aspect is de verlichting. Met light emitting diodes (LED's) kan ik nu spotjes op de gevel plaatsen, of geleidelichten langs de oprijlaan, en kan ik ook sfeervolle verlichting binnen aanbrengen.

SOORT ARCHITECT

Het meest recente project van Gerard en Pien is het monumentale huis 'Vreedend Hoef'. Het miniatuur daarvan is een van de absolute pronkstukken. Met de eigenaars/bewoners van Vreedend Hoef is een heel speciale, hechte band ontstaan. Vooral door het inlevingsvermogen van de miniaturbouwer en zijn net gereed gekomen werkstuk. De huiseigenaar en eigenaresse waren (en zijn) verrast door de accuratesse, de authenticiteit en de unieke sfeer, die Klein Hofmeijer in zijn miniatuur heeft weten te leggen.

'Waar dit allemaal eindigt? Geen idee. Het gekke is dat ik heel vroeger, op de lagere school in Tilburg altijd al architect wilde worden, maar ja, ik ben gaan studeren en ik werd paleontoloog. En nu ben ik dan toch een soort architect geworden. Op m'n tweeënvijftigste. Het is een prachtig, uniek vak, miniaturbouwer. Zeker als je het doet op mijn manier. Niet een kille replica maken van een of ander gebouw. Nee, je kruipt als het ware in de huid van je opdrachtgever, je leeft je in. Je wordt één met het huis, met de bewoners. In feite kom je met dit soort projecten diep in de privé-sfeer van je cliënten. Dat vereist respect en empathie.

Ik kan niet zeggen hoe lang ik precies met een project bezig ben. Dat hangt van zo veel factoren af. Vele maanden in ieder geval. De prijzen kunnen variëren van enkele duizenden Euro's voor een eenvoudig project tot tienduizend euro of meer voor zeer omvangrijk en veel tijdrovend werk.'

'Je vroeg me wat de toekomst ons in dit vak zal bieden', merken Pien en Gerard bij m'n vertrek nog op. 'Geen idee. Wat moeten we zeggen? Wat denk jij van een miniatuur van een kasteel aan de Linge, of een majestueus slot in Schotland, of een paleis in Frankrijk?'

Maar wie ben ik om daarop commentaar te geven? Overdonderd als ik ben, reken ik het gewoon allemáál goed! |

U wilt nog wat verder kennis maken met de 'kleine wereld' van Gerard Klein Hofmeijer? Kijk dan op www.miniaturbouw.nl.